

Nr 246

Av herr **Ohlon**, om anslag till en biblioteksbyggnad vid Chalmers tekniska högskola.

Chalmers tekniska högskolas bibliotek fungerar sedan 1937, då Chalmers tekniska institut övergick till teknisk högskola, såsom högskolans studie- och forskningsbibliotek och samtidigt såsom centralbibliotek för den svenska industrien. Denna senare funktion blev än mera markant genom den omorganisation som biblioteket genomgick i samband med riksdagens ställningstagande till de förslag, som framställdes av 1940 års sakkunniga för den tekniska litteraturtjänstens ordnande i landet. Genom dessa beslut jämfördes biblioteket med landets universitetsbibliotek, och medel ställdes till förfogande för väsentlig utvidgning av personal och litteraturinköp.

Biblioteket har under 1940-talet och fram till nuvarande tid undergått en kraftig utveckling. Bibliotekets utlåningssiffror var sista räkenskapsåret 53 103 band. Bibliotekets interurbanutlåning till den svenska industrien är den största från något svenskt vetenskapligt bibliotek med likartad statistikberäkning. Sista året utlånades till bibliotek och industrier utanför Göteborg 16 376 band. Som jämförelse kan nämnas, att interurbanutlåningen från Uppsala universitetsbibliotek under samma tid var 11 500 band.

Högskolans huvudbibliotek är sedan 1937 inrymt i ålderdomliga och oändamålsenliga lokaler vid Storgatan; det kemiska biblioteket i ett par trånga rum i kemiska institutionen vid Gibraltargatan, tre kilometer från huvudbiblioteket. Bibliotekets byggnadsfråga blev aktuell redan år 1940, då det första programmet för ny byggnad uppgjordes. I *petita* till 1946 års riksdag formulerades överbibliotekariens påpekande av de svåra lokalförhållandena på följande sätt:

Ytterligare motivering för nödvändigheten av ny biblioteksbyggnad torde icke behövas efter de utredningar, som tidigare presterats, och efter det besök i biblioteket, som statsutskottet avlagt. Efter maj 1945 har inströmningen av ny litteratur till biblioteket kraftigt ökat. Situationen i bibliotekets samlingar är nu närmast förtvivlad. Varje ny hyllmeter litteratur förutsätter att något äldre litteratur i motsvarande omfattning utbrytes och tillfälligt uppställs i provisoriska vindsutrymmen, som även de snart äro fyllda. Ständig klagan framföres till biblioteket över de olägenheter och hinder, som beredas fyra faekavdelningars studerande vid högskolan genom den långa förbindelsevägen mellan Nya Chalmers och huvudbiblioteket vid Storgatan. Ett längre uppskjutande av byggnadsfrågan äventyrar hela biblioteksdriften.

Sedan år 1946, när detta skrevs, har biblioteket vuxit med ca 300 löpmetrar per år. Tillväxtens inordnande i samlingarna har med otroliga svårigheter klarats genom att alla institutionslokaler i den gamla fastigheten vid Storgatan,

som blivit lediga genom vederbörande institutioners avflyttning till Nya Chalmers, belagts med bibliotekets samlingar. F. n. arbetar biblioteket i fem överfyllda våningar utan någon som helst inre förbindelse mellan våningarna. Ingen av bibliotekets tjänstemän — f. n. 25 personer — har eget tjänsterum med undantag av överbibliotekarien, utan ha sina arbetsplatser i de trånga magasinstrymmena. Ett mindre nyinrett utrymme i källaren är den enda kvarstående utvidgningsmöjligheten för det kommande årets accession.

I statsverkspropositionen till 1947 års riksdag behjärtades bibliotekets katastrofala byggnadssituation. Vederbörande departementsef skrev här: *"En lösning av bibliotekets byggnadsfråga kan enligt min mening nu icke ytterligare uppskjutas. Behovet av nya lokaler för denna institution har sålunda numera blivit alltmer framträdande genom den snabba utveckling biblioteket undergått under senare år."* (Kungl. Maj:ts proposition nr 152, s. 31.) 1947 års riksdag beviljade också kr. 700 000 av den till 1 320 000 kronor uppskattade byggnadskostnaden för uppförande av ny byggnad för biblioteket. På grund av rådande situation på arbets- och materialmarknaden beviljades aldrig det sökta byggnadstillståndet. Några år senare indrogs de beviljade pengarna för bibliotekets del!

År efter år har därefter högskolans myndigheter anhållit om anslag till uppförande av ny biblioteksbyggnad utan att detta vunnit statsmakternas bifall. Byggnadsritningarna är sedan länge godkända av byggnadsstyrelsen. Enligt sista beräkningarna uppgår kostnaderna nu till kr. 2 450 000. För igångsättningen av byggnaden har högskolan med instämmande av överstyrelsen för de tekniska högskolorna även till innevarande års riksdag begärt 1 500 000 kronor. Ej heller i årets statsverksproposition har denna petitaframställning vunnit statsmakternas beaktande. Det kan också förtjäna framhållas, att Chalmersbibliotekets nybyggnadsfråga varit föremål för interpellation i kamrarna vid både 1954 och 1955 års riksdagar.

Det kan icke vara rätt, rimligt eller ens ekonomiskt att detta bibliotek med dess erkänt goda service för den svenska industriens forskning och vilket som dagliga kunder räknar samtliga större svenska industrier med Bofors, Sandviken, Scania-Vabis, SAAB, Boliden, STAL, Koekums, ASEA, Billerud och Uddeholm i spetsen, utan att nämna hela göteborgsindustrien, skall arbeta under de hämmande förhållanden, som nu sedan 15 år är fallet.

Ytterligare kan påpekas den allvarliga olägenhet som föreligger i att högskolans samtliga studerande praktiskt taget är avskurna från ett regelbundet utnyttjande av huvudbiblioteket genom avståndet till Nya Chalmers, där de är bundna av föreläsningar och laborationer. Chalmers tekniska högskola utbildar härigenom år efter år civilingenjörer och arkitekter, som under högskoleåren icke får den vana att handskas med eller förtrogenhet med den tekniska litteraturen, som är ett modernt och oavvisligt krav för deras kommande arbete ute i den svenska industrien och i de tekniska institutioner, där de skall göra sin insats i svensk forskning eller i sitt praktiska arbete.

Ett bifall till högskolans petitaframställning i bibliotekets byggnadsfråga synes mig tillhöra en av de angelägnaste investeringsuppgifter som statsmakterna f. n. står inför.

Med anledning av vad som ovan anförts hemställer jag,
att riksdagen ville bevilja 1 500 000 kronor till igångsättande
av byggnad för Chalmers tekniska högskolas bibliotek.

Stockholm den 24 januari 1956

Sven Em. Ohlson

Nr 247

Av herrar **Bergman** och **Holmqvist**, om ökat anslag till naturstipendier åt studerande vid universitet m. fl. läroanstalter.

(Lika lydande med motion nr 413 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1956

Per Bergman

Eric Holmqvist

Nr 248

Av herr **Osvald m. fl.**, om lån till Uppsala studentkår för uppförande och inredande av en studentmatsal.

(Lika lydande med motion nr 399 i Andra kammaren)

Stockholm den 26 januari 1956

Hugo Osvald

Ruth Hamrin-Thorell

Einar Eriksson

Edvin Thun

E. Birke